Dinas a Sir Abertawe

Cofnodion Cyfarfod y Pwyllgor Rhaglen Chraffu

O bell drwy Microsoft Teams

Dydd Mawrth, 14 Medi 2021 am 4.00 pm

Yn Bresennol: Y Cynghorydd P M Black (Cadeirydd) oedd yn llywyddu

Y Cynghorydd(wyr)	**Y Cynghorydd(wyr)**	**Y Cynghorydd(wyr)**
E W Fitzgerald	D W Helliwell	T J Hennegan
P K Jones	H Lawson	W G Lewis
S Pritchard	G J Tanner	W G Thomas
T M White		

Aelodau Cyfetholedig Statudol:

D Anderson-Thomas	A Roberts

Cynghorwyr sy'n Aelodau Cyfetholedig

C A Holley	S M Jones	J W Jones

Swyddog(ion)

Jeremy Davies	Group Leader Parks and Cleansing
Scott Dummett	Lead Lawyer
Kate Jones	Swyddog Gwasanaethau Democrataidd
Brij Madahar	Cydlynydd Craffu
Antony Moss	Energy Manger
Alex O'Brien	Property Manager
Stuart Willingale	Team Leader Cleansing Strategy

Ymddiheuriadau am absenoldeb
Y Cynghorydd(wyr): C Anderson a/ac C E Lloyd
Aelodau Cyfetholedig Statudol:
Cynghorwyr sy'n Aelodau Cyfetholedig: P R Hood-Williams a/ac L R Jones

---

37 Datgeliadau o Fuddiannau Personol a Rhagfarnol.

Yn unol â'r Cod Ymddygiad a fabwysiadwyd gan Ddinas a Sir Abertawe, ni ddatganwyd unrhyw fuddiannau.

38 Gwahardd pleidleisiau Chwip a Datgan Chwipiau'r Pleidiau.

Yn unol â Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011, ni ddatganwyd pleidleisiau chwip na chwipiau'r pleidiau.

39 Cofnodion.

Penderfynwyd cymeradwyo a llofnodi cofnodion cyfarfod Pwyllgor y Rhaglen Graffu a gynhaliwyd ar 17 Awst 2021 fel cofnod cywir.

40 Cwestiynau Gan y Cyhoedd.

Ni chafwyd cwestiynau gan y cyhoedd.

41 Craffu ar Gyfrifoldebau Portffolio Aelodau'r Cabinet.

Sbwriel a Glanhau'r Gymuned

Roedd Aelod y Cabinet dros Wella'r Amgylchedd a Rheoli Isadeiledd a swyddogion yn bresennol i ystyried yr adroddiad ar sbwriel a glanhau'r gymuned.

Tynnodd yr Aelod Cabinet sylw at effaith y pandemig ar y gwasanaeth a staff a diolchodd i'r holl staff am eu gwaith a'u hymdrech barhaus yn ystod cyfnod mor anodd. Cafwyd swm digynsail o sbwriel yn ystod y cyfnod hwn, yn ogystal â'r cyfyngiadau ar faint o staff a allai deithio mewn cerbyd gyda'i gilydd. Roedd gwaith dal i fyny'n parhau ac roedd 15 aelod ychwanegol o staff wedi'u cyflogi.

Cydnabu'r pwyllgor fod gwaith y staff wedi bod yn rhagorol yn ystod y pandemig, a chanmolwyd aelodau unigol hefyd am helpu i ddelio â sbwriel yn eu wardiau.

Roedd y cwestiynau a'r trafodaethau yn canolbwyntio ar y canlynol: -

- Perfformiadau a thueddiadau o ran yr Archwiliad Amgylcheddol Lleol a Systemau Rheoli (LEAMS) - dull monitro oedd hwn o raddio glendid strydoedd a wiriwyd ac a ddilyswyd yn annibynnol.
- Defnyddio cyllidebau Cynghorwyr Cymunedol ar gyfer gwasanaethau glanhau - darparwyd costau a lefel y gwasanaeth
- Ymateb y gwasanaeth i sbwriel a materion glanhau'r gymuned - roedd y gwasanaeth yn ceisio ymdrin â cheisiadau brys o fewn diwrnod a cheisiadau safonol o fewn 5 niwrnod.
- Tipio anghyfreithlon - adnoddau i ymdrin â thipio anghyfreithlon a chymariaethau ag awdurdodau cyfagos. Y broses o ymdrin â'r sawl sy'n tipio'n anghyfreithlon dro ar ôl tro a chludwyr gwastraff didrwydded - nodwyd ymgyrch ar y cyd ddiweddar gyda Heddlu De Cymru yr oedd y canlyniadau hyn i'w cyhoeddi'n fuan
- Baw cŵn - roedd y cyngor wedi mabwysiadu ymagwedd ymgysylltu, addysgu ac yna gorfodi fel dewis olaf, a thynnwyd sylw at anawsterau gorfodi a dal tramgwyddwyr
- Gorfodi - cafwyd trafodaeth ynghylch rhoi cyhoeddusrwydd i hysbysiadau o gosb benodol fel ataliad yn ogystal ag ystyried negeseua cyhoeddus e.e. rhybuddion o erlid ar gerbydau'r cyngor. Nodwyd bod yr ymgyrch 'Paid â thaflu sbwriel' wedi tynnu sylw pobl.
- Sbwriel a draenio - glanhau wyneb gorchuddion draeniau - yn cael ei gynnwys yn archwiliad arferol y tîm glanhau strydoedd er mwyn galluogi timau gylïau i ymdrin â draeniau blociedig - darparwyd gwell gwasanaeth am oddeutu 3 mis yn ystod tymor cwymp y dail

- Gwelliant - clywyd bod y gwasanaeth yn gweithio ar brosiect datrysiadau digidol ar gyfer glanhau a fydd yn cysylltu tipio anghyfreithlon, casgliadau gwastraff swmpus etc.
- Effaith taflu sbwriel ar fywyd gwyllt - trafodwyd y posibilrwydd o gynyddu ymwybyddiaeth y cyhoedd yn fwy o effaith taflu sbwriel ar fywyd gwyllt.
- Casglu sbwriel o draethau - dywedwyd wrthynt am lefelau uchel o sbwriel yn enwedig yn ystod tymor yr haf, ac yn enwedig dros y 2 haf diwethaf yn ystod y pandemig oherwydd partïon niferus ar y traeth - trafodwyd y posibilrwydd o godi sbwriel yn gynharach fel bod y traethau'n lân ar gyfer y rheini sy'n nofio'n gynnar yn y bore.
- Tîm Gweithredu Amgylcheddol Cymdogaethau (NEAT) adnabyddus i - does dim bwriad i ailgychwyn ar hyn o bryd, ond roedd yn boblogaidd iawn ac roedd pawb yn awyddus i ailddechrau unwaith bod y Gwasanaethau Cymdeithasol yn cadarnhau ei fod yn bosib ac yn ddiogel gwneud hynny

<u>Polisi Ynni gan gynnwys cynhyrchu, cyflenwi a gwresogi rhanbarthol</u>

Roedd Aelod y Cabinet dros Newid yn yr Hinsawdd a Thrawsnewid Gwasanaethau a swyddogion yn bresennol er mwyn ystyried yr adroddiad ar Sbwriel a'r Strategaeth Ynni.

Diolchodd y Cynghorydd Lewis y tîm am eu gwaith caled yn y maes hwn - roeddent yn dîm bach y dywedodd hithau eu bod yn gwneud pethau rhyfeddol.

Roedd y cwestiynau a'r trafodaethau yn canolbwyntio ar y canlynol: -

- Llywodraethu - aelodaeth a llywodraeth Bwrdd y Rhaglen Newid yn yr Hinsawdd a'r Grŵp Llywio Newid yn yr Hinsawdd.
- Cyflenwad nwy'r cyngor - eglurhad o nwy gwyrdd, y gwahaniaeth rhwng nwy gwyrdd a nwy naturiol ac i ba raddau y mae'n cael ei ddefnyddio.
- Dyfodol y grid a ffynonellau pŵer fel hydrogen, nwyon gwyrdd etc. - maes sy'n esblygu'n gyson a thechnoleg sy'n datblygu'n gyson
- Cynnig sy'n cael ei arwain gan y brifysgol ar gyfer gorsaf tanwydd hydrogen ar Fabian Way
- Tyrbinau hydrogen bach yn ardal y dociau ac ystyried y posibilrwydd o ddefnyddio coredau afonydd
- Cynnydd o ran y Morlyn Llanw - mae'r cyngor yn ymrwymedig i Ynys Ynni'r Ddraig ac mae cais wedi'i gyflwyno'n ddiweddar i Gronfa Ynni Cymunedol Llywodraeth y DU i helpu i baratoi achos busnes amlinellol.
- Defnyddio £1.3 miliwn ar gyfer prosiect Cam 1 RE:FIT Cymru (Effeithlonrwydd Ynni) - uwchraddio goleuadau LED, deunydd insiwleiddio adeiladau, paneli solar ar doeon etc.
- Cynnydd o ran y fferm solar - rhagwelwyd y byddai'r cais arfaethedig yn cael ei gyflwyno o gwmpas mis Ionawr 2022.
- Posibilrwydd o ailgyflwyno cymhorthdal ar fylbiau golau ynni isel
- Yr hyn y gallai awdurdodau lleol ei wneud i gefnogi'r argyfwng newid hinsawdd ymhellach a pha adnoddau, cyllid a phwerau y byddai eu hangen er mwyn gwneud mwy - rôl i aelodau hyrwyddo'r agenda yn y gymuned h.y. cefnogi busnesau i gael grantiau etc.

Diolchwyd Aelod y Cabinet a'r Swyddogion gan y Cadeirydd

Penderfynwyd y bydd Cadeirydd Pwyllgor y Rhaglen Graffu'n ysgrifennu at Aelodau'r Cabinet i adlewyrchu'r trafodaethau a rhannu barn y pwyllgor.

42 Adroddiadau Cynnydd y Panel Craffu Perfformiad: Gwasanaethau i Oedolion (Y Cynghorydd Sue Jones, Cynullydd)

Cyflwynodd y Cynghorydd Sue Jones, Cynullydd, yr Adroddiad Diweddaru ar Berfformiad y Gwasanaethau i Oedolion

Mewn perthynas â'r adroddiad ysgrifenedig a ddarparwyd, mynegodd bryder yn benodol am ddyfodol gofal cymdeithasol a thynnodd sylw at y ffaith bod gofalwyr pobl ag anableddau dysgu'n cael problemau defnyddio'r gwasanaethau dydd gan nad ydynt yn gweithredu'n llwyr eto. Diolchodd hefyd i'r holl staff am eu hymdrechion.

Diolchodd y Cadeirydd i'r Cynghorydd Sue Jones am y diweddariad.

Penderfynwyd nodi'r diweddariad.

43 Adroddiadau Craffu - Adroddiad Effaith.

Cyflwynodd y Cadeirydd yr Adroddiadau Craffu - Adroddiad Effaith

Penderfynwyd y bydd yr Adroddiadau Craffu - Adroddiad Effaith yn mynd gerbron y cyngor.

44 Aelodaeth Paneli a Gweithgorau Craffu.

Cyflwynodd y Cadeirydd adroddiad am aelodaeth paneli a gweithgorau craffu.

Penderfynwyd cymeradwyo aelodaeth y Gweithgor Craffu Dinas Iach fel y'i hamlinellir yn yr adroddiad.

45 Rhaglen Waith Craffu.

Cyflwynodd y Cadeirydd adroddiad am y Rhaglen Waith Craffu.

Trefnwyd cynnal cyfarfod nesaf Pwyllgor y Rhaglen Graffu ar 19 Mis Hydref 2021. Y prif eitemau a drefnwyd oedd diweddariad ar y Cynllun Adfer a Thrawsnewid a'r Adroddiad Diogelu Corfforaethol Blynyddol. Trefnwyd i'r Cadeirydd Llywodraethu a'r Pwyllgor Archwilio fynd i'r cyfarfod.

Penderfynwyd nodi'r adroddiad.

46 Llythyrau Craffu.

Cyflwynodd y Cadeirydd adroddiad ar 'Lythyrau Craffu' er gwybodaeth.

Cafodd llythyr ei gynnwys oddi wrth y Gweithgor Gwasanaethau Bysus. Byddai hyn yn cael ei symud ymlaen i'r cyfarfod nesaf er mwyn i'r Cynghorydd Lyndon Jones, Cynullydd, siarad â'r pwyllgor am waith y gweithgor.

Penderfynwyd gohirio'r ohebiaeth sy'n ymwneud â Gweithgor y Gwasanaethau Bysus tan y cyfarfod nesaf, a'i drafod bryd hynny.

47 Dyddiad ac Amser Cyfarfodydd Paneli/Gweithgorau Sydd ar Ddod.

Nodwyd dyddiadau ac amserau cyfarfodydd nesaf paneli/gweithgorau.

Daeth y cyfarfod I ben am 5.30 pm

Cadeirydd